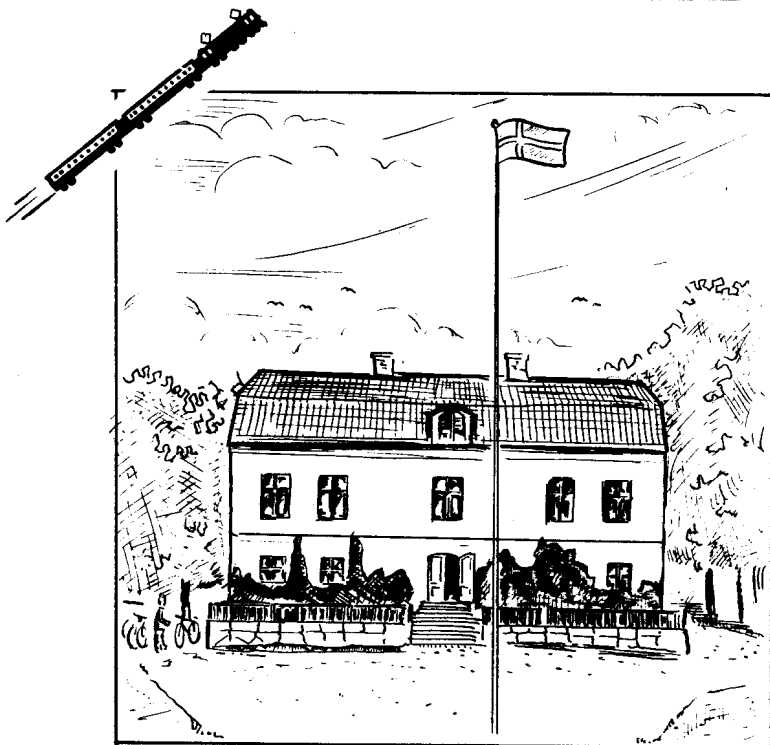

PROPELLER- BLADET

Organ för FFV:s kamratförening

No 24

April 1958

årg 13

PROPELLERBLADET

Redaktion:

Thunbyvägen 69a, Västerås

Redaktör och ansvarig utgivare:

Arne Yngvesson

I redaktionen ingår:

Stig Mannerfeldt

F. F. V. :s kamratförening, KFUM, Västerås

Tel. 37240

Postgiro 340204

Föreningens styrelse:

Ordf. Erik Färnlöv, Kumlagatan 3, Västerås Tel. 45481

Sekr. Arne Yngvesson, Thunbyvägen 69a, Västerås Tel. 36924

Kassör Bertil Andersson, Säbygatan 7, Västerås

K. F. U. M. :s repr. Erik Tunås, KFUM, Västerås Tel. 37240

Styrelsesuppleanter: Leif Lindberg, Västerås

Kjell-Erik Holmberg, Västerås

Hej på Er alla F. F. V. -grabbar och övriga läsare!

Detta nummer av vår tidning som Du nu fått i Din hand innehåller program och inbjudan till vårens kamratträff.

Vidare har vi glädjen att kunna lämna en reserapport från Eric Augustsson, samt, i anslutning till träffen på Johannisberg, några historiska data över den gamla gården.

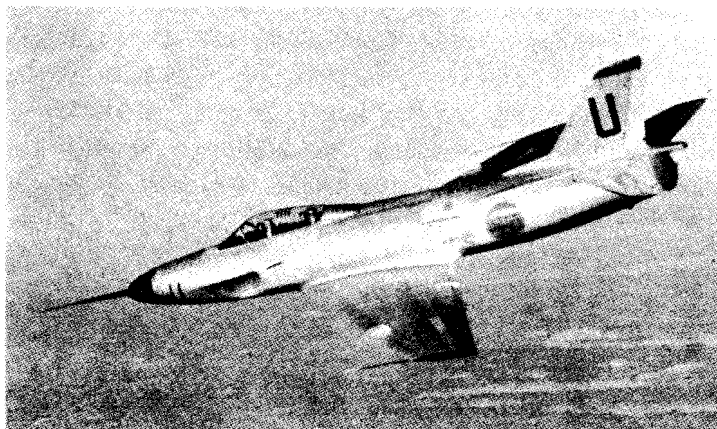
Vi vill också här framföra vår förhoppning om att anslutningen till årets träff skall bli lika god som förr om åren, liksom att väderguden skall bli oss lika givmild på vackert väder som han brukar.

Framhållas bör att det på lördagskvällen kommer att anordnas ett program vid gamla kära Johannisberg som vi tror skall bli trevligt.

Alltså fyll i Din anmälningsblankett med det snaraste.

På återseende den 31 maj och hjärtligt välkomna.

Redaktionen

**KOM IHÅG ADRESSFÖRÄNDRINGAR OCH ÅRSavgiften (3:-)
POSTGIRONUMRET ÄR 340204.**

Som vi meddelade i förra numret har vår Erik Augustsson farit till Etiopien, och här kommer en kort reseskildring från nerresan.

Vi hoppas att i kommande nummer kunna lämna fler rapporter från "våra" Etiopien-svenskar.

Hejsan på Er alla!

Jag skall här försöka ge Er några glimtar från vår nerfärd hit till Etiopien. Vi startade på Stockholms central och for tågledes därifrån till Athen. Det var kanske inte den bekvämaste resformen men orsaken var att det passagerarfartyg vi skulle embarkerat i Genua blev tre veckor försenat i Persiska Viken varför vi hade att ändra oss emedan IEAF (etiopiska flygvapnet. Reds anm.) inte accepterade att jag dröjde längre. Alltså tåg! Det började med nattåg, varför något "annorlunda" inte uppträdde förrän på morgonkulan då danska och tyska gav oss den första känslan av kontinentalatmosfär. Egentligen blev den känslan inte nämnvärt starkare förrän vi kom till München där språkförbistringen blandades i en känsla av "långthemifrån". Vi hade fem timmar på oss att skåda München men det har sina problem att rundvandra med tre "kvartsfigurer" (Eriks tre barn. Reds anm.). Jag tyckte stadsbilden påminde om en del kvarter i London. Vi for vidare genom Österrike och dit skulle jag nog vilja fara igen, där var verkligen grant med alla vackra alper och alpyar. Det som dock gjorde största intrycket på mig var alla vackra och glada människor. Intrycket kanske förstorades på något sätt därför att vi i nästa land verkligen hade en känsla av kuslighet och medlidande, Jugoslavien var det, och ack, ack, fattigdomen var verkligen beklämmande där, vidare såg man att kvinnorna fick göra verkliga karlsysslor, plöja, gräva och bära sten. På tågen var konduktörerna åtföljda av beväpnade militärer. Bilar såg vi kanske ett tiotal på hela passagen. Dragare framför deras kärror var oxar.

Grekland var till en början lika illa det, men så småningom blev det liksom lättare, folk var bättre klädda, såg gladare ut, såg ut att trivas bättre helt enkelt.

Athén mötte oss med det värsta åsk- och regnväder man kan tänka sig. Vi var ganska trötta efter resan så man hade ingen känsla av förlorad "sightseeing". Dagen därpå var vi dock runt i stan och beskådade de centralare sevärdheterna. Vid midnatt samma "dag" klev vi ombord på Eth. Air Lines Convairplan med destination Asmara via Kairo och Port Sudan. Det var min fru Astas och barnens första flygtur så stämningen var åtskilligt spänd, Asta sa efteråt att hon var rädd hela tiden vi flög. Grabbarna Pelle och Johnny var inte heller så värst pigga precis, för mycket oväsen, och besväret med öron och mage, förtog det sensationella. Ungarna hade förresten asiaten när färden påbörjades i Stockholm, så första dygnet på tåget låg de för det mesta och att sjukan blev godartad och snabbt släppte kan vi nog tacka en liten men dyrbar medicinskvätt som vi fick på recept av doktorn hemma.

I alla fall kom vi till Kairo på sennatten, Asta och barnen blev kvar i fpl och jag fick gå in i flygplatsens vänthall. Den var rena Egyptenutställningen, svartingar i "nattskjortor" och fez, souvenirer av alla slag och lite nationalpropaganda per TV.

Efter den korta mellanlandningen i Kairo anlände vi på morgonsidan till Port Sudan där öken och pressande värme gjorde det bestående intrycket.

I Asmara slutligen blev vi emottagna av "manparten" av svenskgruppen. Vi blev så småningom installerade i en villa som på tillhörande tomt hyser en del finesser ex. citron, fikon, vindruvor, persikor, samt hör och häpna julrosträd.

Andra dagen här var vi arbetsgivare åt ett stycke eritreanskt hembiträde vid namn Zeihter och som från den dagen varit oss till stor hjälp. Barnen går i en "svensk" skola som ligger inte långt härifrån.

Så har vi skaffat oss en Fiat 1100, TV, hm, hm. Med den har jag gjort molngenomgång både uppifrån och nerifrån, här finns nämligen höjdskillnader på 2400 m och molnen går ibland något lägre än så.

Ja, det var några intryck för denna gång.

Hälsningar till Er alla

Erik Augustsson

KALLELSE TILL KAMRATTRÄFF

Ja, då är det åter dags att inbjuda till kamratträff. Årets skall äga rum lördagen den 31 maj och söndagen den 1 juni 1958. Detta är några veckor senare än vad vi haft de senaste åren. Det är vår livliga förhoppning att anslutningen skall bli god, och om Du träffar någon som inte fått denna inbjudan så beror det troligen på att han inte på flera år betalt sin årsavgift. Inbjud honom, han är också välkommen. Medlemsskapet kan återupplivas.

Vi ber att få påpeka att på lördagskvällen skall vi åter försöka oss på att ordna en samling med ett program som vi tror skall bli trevligt. Bl. a. kommer Sören Håkansson hit med sitt från tidigare tillfälle så uppskattade kåseri med färgbilder från sin Ethiopien-vistelse. Vidare blir det blandad underhållning, korvgrillning, kaffedrickning, allsång m. m. Och med detta skall vi vara dels inne i gamla Johannesberg och dels ute i den sköna parken. Tag med fru eller fästmö denna kväll och till övriga programpunkter också.

Styrelsen har beslutat att resebidrag kan utgå med det belopp som överstiger kr 50:- (ev. kr 60:- beroende på mängden av ansökningar).

Medlemmar som f. n. fullgör vpl-tjänstgöring erhåller resebidrag. Kom ihåg att lösa militär veckoslutsbiljett om resan förläggs så att detta går.

Och programmet blir:

Lördagen den 31 maj

1930 Samkväm å Johannesberg, en Konungs ladugård

Söndagen den 1 juni (Lövudden)

0945 Korum

1000 Frukost

1030 Besök på verkstadsskolan

1215 Kaffe

1230 Årsmöte med Kamratföreningen

1400 Idrott och bad enl nedanstående program

1600 Middag och avslutning

För idrotten kl 1400 har vi tänkt ordna en fotbollsturnering med följande spelprogram:

Kl 1400-1430 Lag ur klass I - Lag bestående av f. d. elever
(utom Västeråsare)

Kl 1430-1500 Lag ur klass II - Lag bestående av f. d. elever
(enbart Västeråsare)

Kl 1505-1535 Finalmatch mellan segrarna.

De som önskar delta i bollsparket skall medtaga gymnastikskor samt tröja och byxor.

För icke bollsparkare ges här tillfälle till bastubad och friluftsbad samt till personlig samvaro.

Vi hälsar Eder alla välkomna till årets kamratträff. Anmälningsblankett (på annan plats i bladet) insändes till F. F. V. :s Kamratförening, K. F. U. M., Västerås, senast den 26 maj 1958.

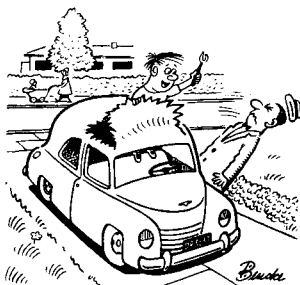
Styrelsen

KONTAKTMÄNNEN

Här nedan följer en något reviderad kontaktmännalista. De som är nya tackar vi för att Ni åtagit Er sysslan, och till Er "gamla" tackar vi för Ert goda arbete. Till Er som vi tillskrivit på de flottiljer som ej finns med i förteckningen vill vi här passa på att be Er svara på vår förfrågan. Och till Er alla ute på flottiljer och verkstäder, använd Er av kontaktmannen om det är något Ni vill ha hjälp att ordna med, han är säkert beredd att göra vad han kan.

- F 1 Bertil Andersson, Säbygatan 7, 9^{tr} Västerås
 F 2 Sven Erik Larsson, Hägernäsvägen 7, Viggbyholm
 F 3, FC, CVM Lennart Svensson, Örsättersvägen 3, Malmslätt
 F 4 Lars Jönsson, 3:e div, F4, Frösön
 F 5 Jan Malmqvist, Ljungbygatan 13, Ljungbyhed
 F 7 Karl Anders Pantzar, Hökstigen 7, Tun
 F 8 Curt Jacobsson, Margaretavägen 7 F, Jakobsberg
 F 11 Arne Persson, Regeringsvägen 31, Nyköping 2
 F 12 Gerhard Gustafsson, Riddargatan 12 B, Kalmar
 F 13 Lennart Fogelberg, Ljuragatan 175, Norrköping
 F 14 Bengt Lindgren, Hamngatan 29, Halmstad
 F 15 Ebbe Edström, F15, Söderhamn
 F 17 Lennart Olsson, Knuts Hahnsgatan 3 a, Ronneby
 F 21 Ture Widmark, Repslagaregatan 9, Luleå 2
 SAAB Jan Wendel, Kindagatan 30, Linköping

Pappa, nu har jag gjort soltak åt dig.

Jag fick starkare motor i går.

**KOM IHÅG ADRESSFÖRÄNDRINGAR OCH ÅRSAVGIFTEN (3:-)
 POSTGIRONUMRET ÄR 340204.**

Johannisberg - En Konungs ladugård.

En visa som en gång diktats av en poetisk F. F. V. -are börjar: "I det gamla slottet invid Mälarns strand". Ja, att Johannisberg är gammalt det vet vi alla, men hur gammalt samt dess historia har de flesta av oss inte mycken aning om.

Därför har vi här nedan, med benägen hjälp av sekr. Tunås, sammanställt några utdrag och data som vi tror skall intressera.

- I. Utdrag ur Olof Graus "Beskrifning öfver Vestmanland, dess städer, Häradet och socknar".
(Utgiven år 1754)

VII. Capitel. - Om Andra Fögderiet.

Johannisbärg en Konungs-Ladugård, belägen 3/8 mil nordväst ifrån Kyrkan wid sjön Mälaren, om 7 hela Mantal, med 2 hela Krono-Hemman Gränsta, af hwilka et om 8 öresl. är rå och rörs Hemman och det andra, som är lika stort, är sönderdeladt emellan torpare. Under denna Kongs-gård äro utom 14 torpare, många Hemman så wäl här i Häradet, som uti Norrbo och Siende Häradet, til dagswerken utgörande lagde: På sjelfwa Gården är en wacker Träbyggnad: Ladugårds-husen äro bygde mäst af sten: Der är en god åker och äng. Utsädet i det wästra gärdet är 92 Tunnor och i det södra gärdet tillika med wretarne 70 Tunnor. Ängen räknas til 370 goda lass hö, största delen god hårdwall, något myrwall förutan gärdes-hö, som der fås i gårderna och ungefär kan wara 30 a 40 lass hö. Mulbete uti trenne stora hagar. Ingen skog, men här har skedt en stor plantering af Ekar, som nu hafwa kommit sig tämeligen uti wäxten: Desse hafwa aldraförst blifwit sådde af Ekällon uti Trädgården och sedan de der stådt uti 4 eller 5 år, hafwa plantorna blifwit i Trä-skolar på nytt nedsatte: Ifrån Trä-skolarne toges dessa träd, sedan de wäxt 5 a 6 alnar höga, hwaruppå de då omsattes och flyttades omkring markerne här wid gården och besynnerligen på et artigt sätt wid gärdesgårdarne;

så at boskapen och kreaturen ej skulle kunna skada dem under växten: Det skedde på det sättet, at midt under gärdesgården, der de planterades, gräffdes gropar, 30 alnar wid pass ifrån hwardera, sedan sattes Eken med sin rot neder i samma grop, hwaruti god jord, blandad med rutten gödsel eller myrstack war fylld, och på det sättet, at stammen stäldtes tätt inwid gärdesgården på ena sidan: twänne store tjocke, eller som säjer, öfwerstörar sattes neder i jorden bredewid Eken, en på hwardera sidan om henne, och på andra sidan om gärdesgården midt emot trädet nedstöttes en dylika stor stör, hwilke sedan med hånk sammanhäftades och trädets lilla Krona, som det kunde hafwa, leddes fram up emellan dessa trenne störar, hwilke således ej allena kunde bewara den späda stammen för all skadelig åkomma af boskapen, utan ock dertil med ständigt förwara och bibehålla sjelfwa gärdesgården wid sin nödiga styrka. Detta sätet om Eketräns plantering har sedermera blifwit allmänt gjordt uti Kongl. Swenska Wetenskaps Academiens handlingar för år 1749. Eljest finnes til denna gården et godt Fiske i Mälaren. Wid gården är också en stor humlegård: den samme anlades aldräförst wid år 1686 af Landshöfdingen Herr Balsar Gyldenhof, som innehade den tiden denna gården och sedan wardt denne humlegård alt mera och mera utwidgad; så at han år 1723 hade mera än 600 goda kupor. Här äro äfwen twänne Trägårdar. Drottning Christina har doneradt denna gården åt Generalen H. Baron Hans Wachtmeister; sedan har han blifwit af Kronan igentagen och deruppå aldräförst lemnad åt Wästerås stad en tid, hwarefter Herrar Landshöfdingar här i Höfdingedömet honom innehaft, til des, at Präsidenten, Riiddaren och Commendeuren af Kongl. Maj:ts orden Sal. Herr Baron Carl Cronstedt feck honom år 1723 under förpantning med dertil anslagna hemman och dagswerken för 12087 daler Silw:mt 16 öre dito, hwilkens arfwingar nu, på samma wilkor, som han honom innehaft, äro innehafware af denna gård. Ridön i Barckarö hörer härunder. Wästerås Dom-Kyrka har i fordna tider rådt om denna gård,

hwarom förr är sagt i det andra Capitel. Här hafwa ock Wästerås Biskopar bodt. Et stycke ifrån gården i en hage, kallad Oxhagen, synas ännu lemningar ef husen, som der städt: På södra Ladugårds gårdet är Önstens borgen, som i fordna tider utan twifwel varit en skans eller fästning för gården: Mycken sten, och teckn til ingången eller öppningen på honom synes ännu: Derifrån har den stora stenen kommit, som nu förwaras uppe wid gården, hwilken är hwit, hel trind, som et klot, och hafwa på honom warit ristade bokstäfwer förr at läsa, som nu äro förnötte.

II. Från Riksarkivet ha vi dessutom fått följande upplysningar:

Cronstedt synes ha spelat en betydelsefull roll i godsets historia. Från tiden kort efter hans tillträde (1725) finnes en färglagd plankarta över bebyggelsen med ritningar även av husens exteriör. På grund av Cronstedts förtjänster om egendomen fick denna efter hans död behållas av barnen enligt riksens ständers brev 20. jan. 1762. I Graus utförliga beskrivning av egendomen i hans 1754 utgivna verk omtalas själva gården vara "en vacker träbyggnad". Denna ersattes 1768 av ett stenhus, som utförligt beskrives i senare inventarier, bl. a. i ett från 1874: "N° 1 Karaktershush af sten upbyggt år 1768, 66 fot långt, 41 1/2 fot bredt och 25 1/2 fot högt på sockel af huggen sandsten samt under brutit tak af tegel, äfvensom källare under byggnaden, hwilken war indelad i två våningar och försedd med trappor af sten befanns i godt stånd." Cronstedts arvingar överlät arrenderätten 1783 till överstelöjtnanten och hovmarskalken, sedermera generalen och presidenten frih. Bror Cederström (f. 1754, d. 1816). Denne i sin tur transporterade arrendet 1802 till löjtnant Daniel Brandt, vars änka uppsades till avflyttning vid arrendetidens utgång midfastan 1825. Vid auktion 14 sept. 1824 hade arrendet, löpande på 30 år, tillfallit majoren Gustaf Georg Kistner som den högst bjudande. Efter hans död 28 aug. 1842 avstod sterbhusdelägarna arrendet till auditören Ernst

Jakob Rangel von Post, som även ägde fideikommisset Hagbyholm i Irsta socken (f. 1803, d. 1871). Ännu 1874 innehades Johannisberg av hans sterbhusdelägare.

III. Slutligen ha vi ur handlingar på Stadsarkivet inhämtat att gården efter 1874 brukats av auditör Gunnar Berggren 1893 - 1898 samt inspektör Hj. Oldenburg 1898 - 1904 och därefter av kronoarrendatorerna, patron H. Thalín och agronom Gunnar Lindqvist. L. avflyttade 1940 eller 1941.

I januari 1942 övertog KFUM arrendet av huvudbyggnaden och sekreterare Aron Hallman med familj inflyttade, som den förste elevhemsföreståndaren. Det var en kall vinter och inte så litet kylslaget även inomhus. Men det nya värdfolket spred snart en behaglig värme i det gamla huset. Den 23 februari 1942 kom den första FFV-eleven. Då började en ny epok i den gamla Kongs-Ladugårdens och dess "Karaktershus" historia. Sommaren 1942 iordningställdes vindsvåningen, ty vid höstterminens början ökade elevantalet från 20 st till 40 st.

Jag fick påökt ändå, när chefen fick klart för sig att jag gör två mans jobb. Tyvärr måste jag dra in ditt namn i samtalet.

Du tröttnar väl inte ut tant, lille Oskar.

ANMÄLNINGSBLANKETT

Undertecknad anmäler sig härmed att deltaga i F. F. V. :s kamratträff lördagen den 31 maj och söndagen den 1 juni 1958 och beställer:

..... st biljett till samkväm (lördag) kr 2:50
 ..... st " " frukost kr 2:50
 ..... st " " kaffe kr 1:75
 ..... st " " middag kr 5:-

(Stryk det som ej önskas)

Om inkvartering önskas måste nedanstående uppgifter ifyllas.

De som önskar hotellrum måste meddela detta före den 26 maj.

För ..... st personer - herr - fru - fröken - önskas inkvartering:

å hotell till gällande pris

å vandrarhemmet vid Lövudden, sänglinne önskas kr 3:50

å " " " " medförs kr 2:-

(Stryk det som ej önskas)

Obs! Vandrarhemmet stänges lördag kl 2200. Om Du ankommer senare än denna tidpunkt måste Du kontakta sekr. Molin, tel 40888 senast kl 1700 på lördagen, för besked om rum o. dyl. anvisningar.

Namn: .....

Adress: .....

Adressort: ..... Tel: .....

Om resebidrag önskas måste nedanstående uppgifter ifyllas

Min järnvägsresa t. o. r. II-klass (exkl. sovvagn) till Västerås kostar kr .....

Önskar resebidrag med kr .....

”ARGUS”

Hej på Er allesamman, nu skall jag ut och åka,
väskan den är packad, bästa flugan den är på.
Jag önskar att nu många utav Er jag skall råka,
så känslan av svunna tider vi åter känna få.

